

Ovidiu Podaru
Andreea-Carla Loghin

Drept contravențional

Curs universitar

Editura
Hamangiu
2024

B. Decontravenționalizarea. Aplicarea legii contravenționale mai favorabile _____	26
§1. Momentul săvârșirii contravenției _____	26
§2. Decontravenționalizarea (Dezincriminarea contravenției) _____	27
§3. Legea contravențională mai favorabilă <i>stricto sensu</i> _____	29
a) Sediul materiei. Interpretare _____	29
b) Criterii de stabilire a legii contravenționale mai favorabile _____	31
C. Alte probleme speciale legate de aplicarea în timp a normelor contravenționale _____	34
§1. Concursul de legi contravenționale în timp _____	34
§2. Legea contravențională temporară _____	36
§3. Ieșirea din vigoare a normelor contravenționale _____	37
Capitolul III. Trăsăturile esențiale ale contravenției _____	39
A. Tipicitatea _____	39
B. Vinovăția _____	40
C. Antijuridicitatea și imputabilitatea _____	41
§1. Opțiunea legiuitorului penal și aplicarea acesteia în dreptul contravențional _____	41
§2. Cauze care înlătură antijuridicitatea faptei _____	43
a) Legitima apărare _____	43
b) Starea de necesitate _____	44
c) Exercițarea unui drept/Îndeplinirea unei obligații _____	45
§3. Cauze care înlătură imputabilitatea faptei _____	46
a) Constrângerea fizică _____	46
b) Constrângerea morală _____	46
c) Cazul fortuit _____	47
d) Iresponsabilitatea _____	48
e) Intoxicația – Beția involuntară completă _____	49
f) Eroarea de fapt _____	50
g) Eroarea de drept _____	51
h) Infirmitatea _____	52
i) Minoritatea _____	53

§4. Constatarea cauzelor care înlătură antijuridicitatea și imputabilitatea faptei _____	54
Capitolul IV. Pluralitatea în materia contravențiilor _____	55
A. Pluralitatea de contravenienți _____	55
§1. Formele de participare sancționate în materie contravențională _____	55
§2. Autorii și coautorii unei contravenții _____	57
B. Pluralitatea de contravenții _____	59
§1. Sediul materiei _____	59
§2. Regula. Cumulul aritmetic _____	60
§3. Excepția. Cumulul aritmetic atenuat _____	60
§4. Situația sancționării unor ipoteze de „recidivă specială” _____	62
Capitolul V. Sancțiunile contravenționale _____	63
A. Principii _____	63
§1. Principiul legalității sancțiunii _____	63
§2. Principiul proporționalității sancțiunii _____	65
§3. Principiul unicității aplicării sancțiunii principale (<i>ne bis in idem</i>) _____	69
B. Sancțiunile principale _____	70
§1. Avertismentul _____	71
§2. Amenda _____	72
§3. Prestarea unei activități în folosul comunității _____	74
a) Condițiile de aplicare a sancțiunii _____	75
b) Prestarea activității în folosul comunității de către contravenientul minor _____	77
C. Sancțiunile complementare _____	77
§1. Confiscarea bunurilor destinate, folosite sau rezultate din contravenții _____	78
§2. Suspendarea, după caz, a avizului, acordului sau autorizației de exercitare a unei activități, suspendarea activității agentului economic, „retragerea temporară” a licenței sau a avizului pentru anumite operațiuni ori activități de comerț exterior _____	80

§3. Anularea, după caz, a avizului, acordului sau a autorizației de exercitare a unei activități, retragerea definitivă a licenței sau a avizului pentru anumite operațiuni ori pentru activități de comerț exterior _____	81
§4. Închiderea unității _____	82
§5. Blocarea contului bancar _____	82
§6. Desființarea lucrărilor și aducerea terenului în starea inițială _____	83
§7. Sancțiuni contravenționale complementare instituite prin legi speciale _____	84
D. Alte „măsuri” – efecte ale săvârșirii unei contravenții _____	84
§1. Domeniul construcțiilor _____	84
§2. Domeniul rutier _____	85
§3. Protecția consumatorilor _____	85
§4. Importanța practică a instituirii unor asemenea „măsuri” _____	86

PARTEA A II-A. DREPT CONTRAVENȚIONAL PROCEDURAL _____ 87

Capitolul I. Procedura de constatare și sancționare

a contravenției _____	89
<i>Secțiunea 1. Prescripția în materie contravențională _____</i>	<i>89</i>
A. Prescripția constatării contravenției și aplicării sancțiunii contravenționale _____	89
§1. Sediul materiei _____	89
§2. Obiectul prescripției. Momentul de la care curge termenul de prescripție. Clasificări ale contravențiilor _____	90
a) Tipul prescripției _____	90
b) Termenul și momentul de la care începe să curgă _____	90
§3. Contravențiile continue _____	91
a) Observații generale _____	91
b) Construirea fără autorizație sau cu încălcarea prescripțiilor acesteia: faptă instantanee ori continuă? _____	93

§4. Suspendarea cursului prescripției _____	94
a) Observații generale _____	94
b) Termenul special de un an de la săvârșirea faptei__	96
§5. Termene speciale de prescripție _____	96
§6. Prescripția celorlalte sancțiuni contravenționale ____	97
§7. Chestiuni procedurale _____	99
a) Modul de calcul al prescripției _____	99
b) Mijlocul procedural prin care se poate invoca prescripția _____	99
B. Prescripția executării sancțiunii contravenționale _____	101
§1. Sediul materiei _____	101
§2. Natura juridică a termenului prevăzut de art. 14 alin. (1) _____	101
§3. Termenul de prescripție a executării sancțiunii contravenționale în cazul comunicării regulate a procesului-verbal _____	102
§4. Mijlocul procedural prin care se constată caducitatea procesului-verbal (prescripția executării sancțiunii contravenționale) _____	103
§5. Momentul în care procesul-verbal se consideră „comunicat” _____	104
<i>Secțiunea a 2-a. Procesul-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor. Natura juridică și forța probantă</i> ____	
A. Natura juridică _____	105
§1. Procesul-verbal de contravenție – act administrativ individual _____	105
§2. Distincția fundamentală act de drept material (substanțial) – act de procedură (procesual). Procesul-verbal – act de drept material _____	106
B. Forța probantă _____	107
§1. Două teorii posibile _____	107
§2. Presumpția de nevinovăție (a contravenientului) <i>versus</i> presumpția de legalitate (a procesului-verbal) _____	108
a) Contravenientul beneficiază întotdeauna de presumpția de nevinovăție _____	109

b) Trebuie făcută o distincție după cum procesul-verbal a fost încheiat pe baza constatărilor personale ale agentului constatator (i) sau nu a fost încheiat pe baza unor asemenea constatări (ii) _____	109
<i>Secțiunea a 3-a. Condițiile de valabilitate ale procesului-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor _____</i>	<i>111</i>
A. Condiția esențială de valabilitate. Săvârșirea unei contravenții – faptul generator al răspunderii contravenționale _____	111
§1. Faptul generator „abstract”: contravenția _____	111
§2. Faptul generator care „concretizează” răspunderea: procesul-verbal _____	112
B. Competența de a întocmi procese-verbale de constatare a contravenției și de aplicare a sancțiunilor contravenționale _____	113
§1. Caracterul „special” al competenței agenților constatatori _____	113
§2. „Abilitarea”/„împuternicirea” de a întocmi proces-verbale de contravenție și natura sa juridică _____	115
a) Titularii „puterii de abilitare” _____	115
b) Natura juridică a „puterii de abilitare” _____	116
§3. Probleme speciale de partaj/suprapunere/ delimitări de competență _____	117
a) Polițistul rutier și polițistul local _____	117
b) Polițistul rutier și operatorul radar aflat într-un alt loc _____	118
c) Reprezentantul Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor (A.N.P.C.)/agentul constatator în domeniul construcțiilor și instanța de judecată _____	118
d) Situația specială a constatării faptei și aplicării sancțiunii de către mai mulți agenți constatatori _____	119
§4. Raportul dintre competența de a încheia un proces-verbal de contravenție și calitatea procesuală pasivă în plângerea contravențională _____	121

§5. Modalitatea de constatare a contravențiilor _____	121
a) Constatarea directă a contravenției de către agentul constator _____	121
b) Constatarea contravenției în mod „indirect”, cu ajutorul mijloacelor tehnice omologate _____	123
C. Forma procesului-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor _____	123
§1. Aspecte generale _____	123
§2. Teoria nulităților de formă și procedură care afectează procesul-verbal de contravenție _____	125
a) Posibile teorii ale nulității actelor juridice _____	125
b) Posibile clasificări ale nulităților procesului-verbal de contravenție _____	127
c) Importanța practică a teoriei nulităților procedurale _____	128
§3. Mențiunile obligatorii a căror lipsă este sancționată cu nulitatea de către art. 17 _____	130
a) Mențiunea legată de persoana agentului constator: „numele și prenumele” acestuia _____	131
b) Mențiunile legate de persoana contravenientului: numele, prenumele și (dacă este cazul) codul numeric personal ale contravenientului persoană fizică, respectiv denumirea și sediul contravenientului persoană juridică _____	133
c) Mențiunile privind circumstanțele de fapt: descrierea faptei și indicarea datei săvârșirii contravenției _____	139
d) Semnătura agentului constator _____	150
§4. Constatarea nulității _____	155
§5. Mențiunile prevăzute la art. 16 ca obligatorii, dar care nu sunt sancționate de art. 17 cu nulitatea (expresă) _____	156
a) Mențiunile suplimentare legate de persoana agentului constator: calitatea sa și instituția din care face parte _____	156

b)	Mențiunile suplimentare legate de identificarea contravenientului _____	157
c)	Mențiunile suplimentare legate de fapta săvârșită și de stabilirea caracterului său contravențional _____	158
§6.	Alte formalități „procedurale” _____	160
a)	Data întocmirii procesului-verbal _____	161
b)	Mențiunea privind posibilitatea achitării în termen de 15 zile a jumătate din minimul amenzii prevăzute de actul normativ _____	161
c)	Termenul de exercitare a căii de atac _____	162
d)	Instanța la care se depune plângerea _____	163
e)	Indicarea societății de asigurări, în situația în care fapta a avut ca urmare producerea unui accident de circulație _____	163
§7.	Semnarea procesului-verbal de către contravenient. Formalități alternative _____	164
a)	Semnătura contravenientului _____	164
b)	Semnătura martorului _____	165
c)	Arătarea motivelor pentru care nu a putut fi îndeplinită niciuna dintre formalitățile analizate mai sus _____	170
D.	Un element procedural specific contravențional: dreptul contravenientului de a formula obiecțiuni ____	171
§1.	Observații teoretice _____	171
a)	Sediul materiei. Aplicarea teoriei nulităților procedurale _____	171
b)	Două situații diferite _____	172
c)	Poziția Înaltei Curți de Casație și Justiție _____	174
§2.	Aspecte din practica judiciară _____	175
a)	Obiecțiunile și recunoașterea (implicită a) faptei săvârșite _____	175
b)	Obiecțiunile și forța probantă a procesului-verbal _____	177
c)	Obiecțiunile și contravenienții care nu vorbesc limba română _____	177

d) Obiecțiunile și contravenienții persoane juridice _____	178
e) Obiecțiunile în cazul întocmirii procesului-verbal în lipsa contravenientului _____	179
E. Comunicarea procesului-verbal _____	180
§1. Aspecte generale _____	180
a) Organul obligat să efectueze comunicarea este cel care a aplicat amenda _____	180
b) Destinatarul comunicării _____	181
c) Termenul pentru comunicare _____	181
§2. Înmânarea procesului-verbal _____	182
§3. Situațiile în care se recurge la modalități subsidiare de comunicare _____	184
a) Modalitățile alternative și raporturile dintre ele. Cine poate face comunicarea. Sancțiune _____	184
b) Proba comunicării regulate a procesului-verbal de contravenție _____	186
§4. Trimiterea prin poștă, cu aviz de primire _____	186
§5. Afișarea procesului-verbal _____	188
a) Să se facă la domiciliul sau sediul contravenientului _____	188
b) Să fie consemnată într-un proces-verbal, semnat de cel puțin un martor _____	189
F. Elementele de oportunitate. Quantumul sancțiunii _____	192
G. Modalitățile de încetare a efectelor juridice ale procesului-verbal de constatare și sancționare a contravențiilor _____	195
§1. Anularea _____	195
§2. Revocarea _____	195
§3. Executarea materială _____	197
§4. Caducitatea _____	197
a) Necomunicarea procesului-verbal în termenul legal _____	198
b) Decesul contravenientului _____	198
c) Intervenția unei legi contravenționale mai favorabile _____	199

Capitolul II. Procedura contencioasă de contestare a procesului-verbal. Plângerea contravențională	200
<i>Secțiunea 1. Depunere și conținut</i>	200
A. Obiectul plângerii contravenționale	200
B. Termenul de introducere a plângerii contravenționale	202
C. Calitatea procesuală activă	204
§1. Persoanele expres indicate în conținutul art. 31 din O.G. nr. 2/2001	204
§2. Alte persoane decât cele expres indicate în conținutul art. 31 din O.G. nr. 2/2001	205
D. Depunerea plângerii contravenționale	208
E. Caracterul suspensiv de executare al plângerii contravenționale	210
§1. Premise	210
§2. Caracterul suspensiv în cele două ipoteze speciale reglementate de teza a II-a a art. 32 alin. (3) din O.G. nr. 2/2001	211
a) Suspendarea executării despăgubirii	211
b) Suspendarea măsurii confiscării	211
§3. Raporturile dintre caracterul suspensiv al plângerii și măsura suspendării dreptului de a conduce autovehicule	212
<i>Secțiunea a 2-a. Procedura judecării plângerii în primă instanță</i>	213
A. Instanța competentă să soluționeze plângerea contravențională	213
B. Părțile în litigiul contravențional	214
§1. Reclamantul	214
§2. Pârâtul	215
§3. Chematul în garanție	215
§4. Intervenientul voluntar	216
C. Alți participanți la judecată. Probleme legate de persoanele propuse ca martori	216
§1. Observații generale	216

§2. Ascultarea martorilor a căror credibilitate este pusă sub semnul întrebării _____	218
a) Martorii aflați în relație de rudenie ori afinitate (neprohibită) sau de prietenie cu contravenientul _____	218
b) Martorii aflați în relație de dușmănie cu contravenientul _____	219
D. Administrarea probațiunii _____	220
E. Limitele competenței primei instanțe de a se pronunța în materie contravențională _____	221
§1. Aspecte generale. Raporturile plângerii contravenționale cu acțiunea în contenciosul administrativ _____	221
§2. Limitele controlului „de plină jurisdicție”. Imposibilitatea schimbării încadrării juridice a faptei. Principiul <i>non reformatio in pejus</i> _____	223
§3. Întinderea prerogativei de a „hotărî asupra sancțiunii”. Posibilitatea instanței de a înlătura sancțiunile complementare stabilite de lege cu caracter obligatoriu (imperativ) _____	225
§4. Limite ale puterii instanței de a suspenda judecata plângerii contravenționale _____	227
F. Taxa de timbru. Soluționarea cu precădere a plângerilor contravenționale _____	228
§1. Taxa de timbru _____	228
§2. Soluționarea „cu precădere” a plângerilor contravenționale _____	230
<i>Secțiunea a 3-a. Căile de atac</i> _____	230
A. Instanța competentă și termenul de declarare a căii de atac _____	230
B. Motivarea apelului _____	231
C. Raporturile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 cu Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, din perspectiva lipsei caracterului de „lege organică” _____	233
§1. Expunerea problemei _____	233
§2. Soluția propusă _____	234

Capitolul III. Procedura de executare a sancțiunilor	
contravenționale	238
A. Executarea benevolă	238
§1. Executarea benevolă diminuată	238
§2. Executarea benevolă integrală	238
B. Executarea silită	239
§1. Executarea silită tipică	239
a) Titlul executoriu	239
b) Executarea sancțiunii avertismentului	240
c) Executarea sancțiunii amenzii contravenționale.	
Modalitățile de executare silită	240
d) Executarea silită a obligației constând în plata unei sume de bani în materie contravențională, alta decât amenda	242
e) Executarea sancțiunii prestării unei activități în folosul comunității	243
f) Executarea sancțiunilor contravenționale complementare	245
§2. Executarea silită atipică	248
C. Contestăția la executare	249

Anexă. Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor	251
--	------------